

ธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีและมาตรการทางภาษีของ ประเทศไทย

Cryptocurrency Transactions and Thai Tax Measures

เกศราภรณ์ ปานงาม¹

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

เมลติดต่อ: kedsarapornp@nu.ac.th

Kedsaraporn Panngam

Faculty of Law, Naresuan University, 99, Moo 9, Tha Pho, Mueang Phitsanulok, Phitsanulok, 65000,

E-mail: kedsarapornp@nu.ac.th

Received: November 3, 2023; Revised: March 7, 2024, Accepted: March 11, 2024

บทคัดย่อ

คริปโตเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) มีการนำไปใช้ทำธุรกรรมอย่างแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งการทำธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีอาจทำให้มีเงินได้เกิดขึ้น ประเทศไทยจึงมีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 เพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการโอนคริปโตเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์มาตรการในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีของประเทศไทย ประกอบกับมาตรการของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีของประเทศไทยยังคงมีปัญหาคงไม่ครอบคลุมและชัดเจนหลายประการ จึงได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาที่สำคัญ คือ การจัดทำคำอธิบายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้เสียภาษีให้มีความครอบคลุมชัดเจน การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภาษีอากรเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซี และมาตรการในการติดตามตรวจสอบธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คริปโตเคอร์เรนซี ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินได้พึงประเมิน

¹ อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Lecturer, Faculty of Law Naresuan University)

Abstract

Cryptocurrencies have been used more extensively in transactions. Cryptocurrency transactions may result in generating income to users. Thailand has therefore enacted the Emergency Decree amending the Revenue Code (No. 19) B.E. 2018 to specifically collect personal income tax from transferring cryptocurrencies. The main objective of this research article is to analyse measures to collect personal income tax from cryptocurrency transactions in Thailand, the United States and Australia. The results of the analysis found that the collection of personal income tax from cryptocurrency transactions in Thailand has remained incomprehensive and unclear in many aspects. The research article therefore proposes guidelines for the improvement which are the provision of the comprehensive and clear explanation of personal income tax payment for taxpayers, amendments to the tax law regarding cryptocurrency transactions and measures to monitor and investigate cryptocurrency transactions. The proposed guidelines could contribute to the more efficient personal income tax collection from cryptocurrency transactions in Thailand.

Keywords: Cryptocurrency, Personal Income Tax, Assessable Income

1. บทนำ

คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) หรือเงินตราดิจิทัล (Digital Currency) เป็นเงินตราเสมือน (Virtual Currency) ซึ่งไม่มีรูปแบบทางกายภาพ ไม่มีศูนย์กลางการรับฝาก และไม่มีรัฐบาลหรือธนาคารกลางหนุนหลัง คริปโทเคอร์เรนซีจะทำงานผ่านเทคโนโลยีบัญชีแยกประเภทแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology: DLT) หรือบล็อกเชน (Blockchain) โดยข้อมูลจะไม่ถูกจัดเก็บไว้ ณ จุดใดจุดหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่ข้อมูลจะถูกจัดเก็บกระจายไว้หลายจุดบนเครือข่าย ซึ่งแต่ละจุดสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อตรวจสอบธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้งานเครือข่ายได้อย่างเท่าเทียม²

การทำธุรกรรมและการลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซีได้รับความสนใจและเติบโตอย่างรวดเร็ว รายงานสรุปภาวะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 แสดงให้เห็นว่าตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลทั่วโลกมีมูลค่าตาม Market capitalisation (Market cap.) อยู่ที่ประมาณ 1.98 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งร้อยละ 51.5 ของมูลค่ามาจากคริปโทเคอร์เรนซีสกุลบิตคอยน์ (Bitcoin) และมีมูลค่าการซื้อขายอยู่ที่ 6.98 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อวัน ซึ่งจำนวนคนไทยที่ให้ความสนใจในสินทรัพย์ดิจิทัลและคริปโทเคอร์เรนซีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากจำนวนบัญชีซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของบุคคลธรรมดาในประเทศผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นจากประมาณ 1.07 ล้านบัญชีในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 เป็นประมาณ 1.25 ล้านบัญชีในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 และมูลค่าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 อยู่ที่ประมาณ 1.6 หมื่นล้านบาท โดยบุคคลธรรมดาในประเทศมีสัดส่วนซื้อขายมากที่สุด ซึ่งสินทรัพย์ดิจิทัลที่ซื้อขายผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลมากเป็นอันดับแรก คือ คริปโทเคอร์เรนซีสกุลบิตคอยน์ (Bitcoin)³

ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับการเติบโตของการทำธุรกรรมและการลงทุนด้วยสินทรัพย์ดิจิทัล โดยกำหนดถึงความหมายของ สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Assets) ไว้ว่า ได้แก่

² European Financial Reporting Advisory Group, “EFRAG Research Project on Crypto-assets Briefing Paper,” 13-14 February 2019, (paper presented at the EFRAG TEG meeting, February 13-14, 2019).

³ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, “รายงานสรุปภาวะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัล ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567,” สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2567, <https://www.sec.or.th/TH/Pages/WeeklyReport.aspx>.

คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) และโทเคนดิจิทัล (Digital Token)⁴ และกำหนดหลักเกณฑ์ การกำกับดูแลการนำคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนต่อ ประชาชน การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล

การทำธุรกรรมด้วยคริปโทเคอร์เรนซีอาจนำไปสู่การก่อให้เกิดเงินได้ และทำให้ผู้มีเงิน ได้เกิดภาระทางภาษีตามมา ประเทศไทยจึงตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 เพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคน ดิจิทัลเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะ เดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัลเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) และกำหนดให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลเฉพาะ ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฉ) และเพิ่มเติม มาตรา 50 (2) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) และ มาตรา 40 (4) (ฉ) คำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับ ที่ 19) พ.ศ. 2561 ดังกล่าว การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรน ซียังมีปัญหาความไม่ครอบคลุมและชัดเจนหลายประการ เช่น การจัดเก็บภาษีจากการทำ ธุรกรรมหรือการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีในบางกรณี หนึ่ง เนื่องจากการเติบโตของธุรกรรม คริปโทเคอร์เรนซี ทำให้ผู้กำหนดนโยบายทางภาษีในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก กำลังศึกษา แนวทางและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างครอบคลุมและชัดเจน แน่นนอน โดยไม่ปิดกั้นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของการใช้คริปโทเคอร์เรนซี จึงถือเป็น ความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานจัดเก็บภาษี รวมถึงกรมสรรพากรของประเทศไทย ที่ต้องมีการกำหนดมาตรการออกมารองรับเพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อการพัฒนาอย่างรวดเร็วในเทคโนโลยีของคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษามาตรการทางภาษีเกี่ยวกับธุรกรรม คริปโทเคอร์เรนซีของไทย เพื่อทราบถึงปัญหาและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการ จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีจาก ธุรกรรมดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยศึกษาและวิเคราะห์มาตรการการจัด เก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของไทยในปัจจุบัน ประกอบกับ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งประเทศไทยมีการใช้ระบบการเสียภาษีโดย การยื่นแบบแสดงรายการ เพื่อเสียภาษีด้วยตนเองเป็นหลักเช่นเดียวกับทั้งสองประเทศ อีกทั้ง

⁴ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 3.

สองประเทศดังกล่าวถือเป็นประเทศที่มีระบบภาษีอากรที่มั่นคง⁵ และเป็นประเทศที่มีท่าทีเชิงบวกและยอมรับการใช้คริปโทเคอร์เรนซี⁶ รวมถึงได้มีการกำหนดและใช้มาตรการภาษีเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีที่ชัดเจนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014

การศึกษาวินิจฉัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาเฉพาะมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงนิติบุคคล หรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลหรือกิจการอื่นใดที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน และศึกษาเฉพาะมาตรการเพื่อการจัดเก็บภาษี ไม่รวมถึงมาตรการเพื่อการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีและการหนีภาษี และไม่ครอบคลุมถึงมาตรการอื่น ๆ เช่น การเงิน การธนาคาร การลงทุน การฟอกเงิน

บทความวิจัยฉบับนี้อธิบายถึงความทั่วไปเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ได้แก่ ความหมายของคริปโทเคอร์เรนซีตามกฎหมายไทยและเทคโนโลยีพื้นฐานของคริปโทเคอร์เรนซี การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี วิเคราะห์มาตรการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของประเทศไทยประกอบกับผลการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุงพัฒนา และบทสรุป

2. ความทั่วไปเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี

2.1 ความหมายของคริปโทเคอร์เรนซีตามกฎหมายไทย

คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่งตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดคำนิยามไว้ว่า

“คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ประกาศกำหนด⁷

⁵ Karen Powel and Monica Hope, “Shifting Digital Currency Definitions: Current Considerations in Australian and US Tax Law,” *eJournal of Tax Research* 16, no. 3 (2019): 597.

⁶ Evgeny Guglyuvatyy, “Regulating a New Phenomenon: Examining the Legal Nature and Taxation of Cryptocurrencies in Australia and Singapore,” *Australian Tax Forum* 35 (2020): 353.

⁷ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 3.

อนึ่ง คริปโทเคอร์เรนซีไม่ใช่เงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 ที่สามารถ
ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศไทย⁸

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ยังได้กำหนดให้
โทเคนดิจิทัล (Digital Token) เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่งนอกจากคริปโทเคอร์เรนซี และ
ได้กำหนดคำนิยามไว้ว่า

“โทเคนดิจิทัล” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบ
หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) กำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ เช่น สิทธิใน
ส่วนแบ่งรายได้ สิทธิในส่วนแบ่งผลกำไร หรือที่เรียกว่า โทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment
Token)

2) กำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้
ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยแสดงสิทธิ
อื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด⁹ เช่น สิทธิในการนำไปแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ
สิทธิในการเข้าถึงแพลตฟอร์มหรือโครงการ หรือที่เรียกว่า โทเคนดิจิทัลเพื่อการใช้ประโยชน์
(Utility Token)

ทั้งนี้ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 กำหนดให้หลัก
ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แม้จะอยู่ในรูปของ
หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม ไม่ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล¹⁰

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ยังได้กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซี
ที่ผู้ออกมีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนจากประชาชนและมีลักษณะมีการกำหนดสิทธิของบุคคล
ในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือมีการกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้า
หรือบริการหรือสิทธิอื่นใด เป็นโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์
ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ด้วย¹¹

⁸ สุรภา ศรีเมือง, “ปัญหาการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซี (บทความวิถุย์ สำนักงานเลขาธิการ
ผู้แทนราษฎร),” สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/
ewt_dl_link.php?nid=3069](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=3069).

⁹ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 3.

¹⁰ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 5.

¹¹ ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กจ. 12/2561 เรื่อง การกำหนด
ประเภทโทเคนดิจิทัลเพิ่มเติม วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2561, ข้อ 1.

คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลจึงถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายไทย แต่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คริปโทเคอร์เรนซีจะไม่มีกำหนดสิทธิของผู้ถือเหรียญในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใด แต่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ สินทรัพย์ดิจิทัลอื่น หรือสิทธิอื่นใดเท่านั้น ขณะที่โทเคนดิจิทัลจะมีการกำหนดสิทธิของผู้ถือเหรียญ เช่น สิทธิในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดตามที่ได้ตกลงกับผู้ออกเหรียญ

2.2 เทคโนโลยีพื้นฐานของคริปโทเคอร์เรนซี

บิตคอยน์ (Bitcoin) คือ สินทรัพย์ดิจิทัลหรือคริปโทเคอร์เรนซีสกุลแรกของโลก โดยบุคคลปริศนากลุ่มหนึ่งที่ใช้ชื่อว่า Satoshi Nakamoto ได้เผยแพร่ White Paper ของบิตคอยน์ในปี ค.ศ. 2008 โดยกล่าวว่าบิตคอยน์ คือ ระบบเงินสดอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ต้องพึ่งพาทัวกลางใด ๆ มีระบบรักษาความปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) และการเข้ารหัส (Cryptography)¹² ปัจจุบันมีคริปโทเคอร์เรนซีอีกหลายสกุล เช่น อีเธอร์ (Ethereum: ETH) ไลท์คอยน์ (Litecoin: LTC) ริปเปิล (Ripple: XRP)

บล็อกเชน คือ ฐานข้อมูลที่มีลักษณะการเก็บเป็นกล่อง (Block) โดยแต่ละกล่องจะมีการอ้างอิงกันที่เรียกว่าสายโซ่ (Chain) และมีการเก็บบันทึกข้อมูลแบบกระจายไว้หลาย ๆ จุด (Distributed Ledger Technology: DLT) ซึ่งระบบการทำงานของบล็อกเชนสามารถแบ่งได้เป็นสองหลักการสำคัญ หลักการแรก คือ การกระจายศูนย์ข้อมูล โดยไม่ต้องใช้ตัวกลาง เช่น ธนาคาร โดยผู้ใช้ทุกคนจะเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลแทน หลักการที่สอง คือ การเก็บข้อมูลที่มีการอ้างอิงกับข้อมูลเก่าต่อเป็นลูกโซ่ ซึ่งทำให้ไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขข้อมูลหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระบบบล็อกเชนจะมีการจัดเก็บข้อมูลเรียงเป็นบล็อกต่อกันและมีการกระจายศูนย์ข้อมูล ซึ่งทำให้การแก้ไขข้อมูลเป็นไปได้ยากก็ตาม แต่เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ทำให้บล็อกเชนมีกลไกให้ผู้ใช้ทุกคนมีฉันทามติ (Consensus) ว่าข้อมูลที่กำลังจะบันทึกบนบล็อกเชนนั้นถูกต้อง และเป็นการยืนยันว่าผู้ใช้ทุกคนช่วยตรวจสอบข้อมูลอย่างเที่ยงธรรม โดยมีผลตอบแทนให้กับผู้เข้าร่วมดูแลระบบ¹³

¹² Satoshi Nakamoto, "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System," accessed March 15, 2023, <https://nakamotoinstitute.org/bitcoin/>.

¹³ พีรพัฒน์ หาญคนแก้ว และอัครเดช เตียวพานิช, *Digital Asset Investment 101 จาก Bitcoin สู่อการลงทุนยุคใหม่ในสินทรัพย์ดิจิทัล* (กรุงเทพฯ: สต็อคทูมอร์โรว์, 2564), 41-45.

คริปโทเคอร์เรนซีเป็นผลตอบแทนที่มอบให้แก่ผู้เข้าร่วมดูแลระบบหรือนักขุด (Miner) คนแรก ที่สามารถแก้สมการทางคณิตศาสตร์ของกระบวนการเข้ารหัสความปลอดภัยของข้อมูล (Cryptography) เพื่อยืนยันธุรกรรม หรือที่เรียกว่า ระบบ Proof of Work โดยธุรกรรมที่ได้รับการยืนยันจะถูกบันทึกและเก็บไว้เป็นบล็อกตามลำดับเวลา (Chronological Order) การสร้างบล็อกใหม่จะถูกเข้ารหัสด้วยสมการทางคณิตศาสตร์ และบล็อกใหม่จะถูกเรียงต่อกับบล็อกเดิมเป็นสายโซ่ ทำให้ยากต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล เทคโนโลยีบล็อกเชนจึงถือเป็นเทคโนโลยีที่น่าไว้ใจสำหรับการทำธุรกรรม¹⁴

ด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยีบล็อกเชนนอกจากกระบวนการยืนยันธุรกรรมด้วยระบบ Proof of Work แล้ว ยังมีกระบวนการยืนยันธุรกรรมที่เรียกว่าระบบ Proof of Stake ซึ่งผู้ยืนยันธุรกรรมจะได้รับผลตอบแทนเช่นกัน โดยอ้างอิงตามจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีที่ถือครองอยู่ ผู้ที่จะเข้ามายืนยันธุรกรรมจะต้องถือครองคริปโทเคอร์เรนซีสกุลนั้นอยู่ก่อนแล้วและต้องวางเหรียญของตนไว้ในระบบเป็นหลักประกัน เพื่อให้ได้สิทธิในการตรวจสอบและยืนยันธุรกรรม โดยระบบจะสุ่มเลือกผู้ตรวจสอบและรับผิดชอบการสร้างบล็อกใหม่ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ของแต่ละสกุล¹⁵

เทคโนโลยีบล็อกเชนมีการพัฒนาต่อมา โดยสามารถเขียนสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) บนบล็อกเชนได้ ซึ่งสามารถบังคับใช้ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ทันทีโดยอัตโนมัติหากเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้ หลังจากการพัฒนาสัญญาอัจฉริยะเทคโนโลยีบล็อกเชนก็มีการพัฒนาต่อมา โดยสามารถสร้างระบบการเงินแบบกระจายศูนย์ (Decentralised Finance: DeFi) ซึ่งเป็นระบบการเงินที่ไม่ต้องพึ่งตัวกลาง ระบบการกระจายศูนย์จะทำงานได้ด้วยตนเองโดยการใช้สัญญาอัจฉริยะที่จะทำให้ระบบทำงานได้อย่างเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้โดยทุกฝ่าย¹⁶

¹⁴ พรชัย ชุนจินดา, “บทเรียนจากทศวรรษแรกของคริปโทเคอร์เรนซี,” *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้ทางไกล เชิงนวัตกรรม* 8, น.1 (2561): 1-28.

¹⁵ โปรดดูคำอธิบาย Proof of Work และ Proof of Stake ได้ใน เรื่องเดียวกัน, 5.; บิตคอยน์ไทยแลนด์ (Bitcoin Thailand), “Proof of Work คืออะไร?,” สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2566, <https://bitcointhailand.org/what-is-proof-of-work/>; บิทคับ เอ็กซ์เชนจ์ (Bitkub Exchange), “Proof of Work Vs. Proof of Stake เทียบให้เห็นภาพกันชัด ๆ,” สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2566, <https://www.bitkub.com/th/blog/proof-of-work-proof-of-stake-2a5ed294dca3>.

¹⁶ พีรพัฒน์ หาญคงแก้ว และอัครเดช เดี่ยวพานิช, *Digital Asset Investment 101* จาก *Bitcoin สู่การลงทุนยุคใหม่ในสินทรัพย์ดิจิทัล*, 221.

อนึ่ง องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) แบ่งสินทรัพย์ดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยี บัญชีแยกประเภทแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology: DLT) ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) เหรียญดิจิทัลที่ใช้ชำระราคา (Payment Tokens) หรือคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) หรือเงินตราเสมือน (Virtual Currency) ที่ใช้เป็นตัวกลางในการชำระราคา แต่ไม่เหมือนกับเงินตราโดยทั่วไปซึ่งออกโดยรัฐบาลหรือธนาคารกลาง (Fiat Currency) ที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เงินตราเสมือนที่เป็นที่รู้จักกันดี เช่น บิตคอยน์ (Bitcoin) และ อีเธอร์ (Ethereum) เงินตราเสมือนยังรวมถึงเงินตราเสมือนที่มีการพัฒนาในรูปแบบเป็นเงินตราเสมือนที่มีสินทรัพย์ เช่น หลักทรัพย์ (Securities) หรือเงินตราที่ออกโดยรัฐบาลหรือธนาคารกลาง (Fiat Currency) หนุนหลัง เพื่อให้มูลค่ามีความมั่นคงมากขึ้น จึงเรียกเงินตราเสมือนที่มีสินทรัพย์หนุนหลังนี้ว่า Stablecoins

นอกจากเหรียญดิจิทัลดังกล่าวข้างต้น ยังมีแนวคิดการพัฒนาเงินตราในรูปแบบดิจิทัลอีกแบบหนึ่งเรียกว่า Central Bank Digital Currency (CBDC) ที่เป็นการออกโดยหน่วยงานของรัฐผู้มีอำนาจ เช่น ธนาคารกลาง ซึ่งนานาประเทศต่างกำลังพิจารณาถึงการออก CBDC ของตน

2) เหรียญดิจิทัลเพื่อการใช้ประโยชน์ (Utility Tokens หรือ Consumer Tokens) เพื่อการใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนหรือเข้าถึงสินค้าหรือบริการที่เป็นการเฉพาะเจาะจง อาจทำหน้าที่เหมือนเป็นใบอนุญาตให้ผู้ถือเข้าถึงการบริการใดบริการหนึ่งตามที่ระบุ หรือเหมือนการชำระเงินล่วงหน้า หรือบัตรกำนัลสำหรับสินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) เหรียญดิจิทัลที่เป็นหลักทรัพย์ (Security Tokens หรือ Asset and Financial Tokens) ที่ออกแบบมาเพื่อให้เป็นสินทรัพย์ที่สามารถซื้อขายได้ (Tradeable Assets) ถือครองไว้เพื่อการลงทุน และจัดเป็นประเภทเดียวกันกับหลักทรัพย์ (Security) หรือมีค่าเท่ากับหลักทรัพย์ สินทรัพย์ดิจิทัลประเภทนี้จึงมักเป็นไปตามกฎหมายหลักทรัพย์ที่ใช้อยู่¹⁷

¹⁷ Organisation for Economic Co-operation and Development, *Taxing Virtual Currencies: An Overview of Tax Treatments and Emerging Tax Policy Issues* (Paris, OECD, 2020), 9-12, accessed March 15, 2022, <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.htm>.

3. การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

3.1 วงจรคริปโทเคอร์เรนซีที่ก่อให้เกิดภาระทางภาษี

ผลจากการศึกษาพบว่า วงจรคริปโทเคอร์เรนซีที่อาจเกิดธุรกรรมที่ทำให้เกิดภาระทางภาษี ได้แก่

3.1.1 การสร้างคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้ใช้สามารถได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีเหรียญใหม่ที่สามารถสร้างขึ้นได้หลายวิธี ดังนี้¹⁸

1) การ Airdrop คือ การแจกเหรียญโดยไม่เรียกเก็บค่าตอบแทน โดยทั่วไปจะใช้เป็นเครื่องมือทางการตลาดประเภทหนึ่งโดยการแจกเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีให้กลุ่มบุคคลเพื่อเพิ่มการรับรู้ถึงการมีเหรียญใหม่เกิดขึ้น และเพื่อเพิ่มสภาพคล่องในระยะแรกของโครงการเหรียญใหม่

2) การ Initial Coin Offering (ICO) คือ การออกเหรียญใหม่ โดยมักมีการให้นำคริปโทเคอร์เรนซีหลัก เช่น บิตคอยน์ หรือ เงินตรา (Fiat Currency) มาแลกกับเหรียญที่ออกใหม่ อย่างไรก็ตาม การออกเหรียญโดยการ ICO ส่วนใหญ่ในปัจจุบันนี้จะเป็นการออกเหรียญประเภท Utility Tokens มากกว่าเหรียญประเภท Security Tokens และเงินตราเสมือน (Virtual Currency) หรือคริปโทเคอร์เรนซี

3) การขุด หรือ การ Mining คือ กระบวนการในการยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมของระบบบล็อกเชนที่เรียกว่า Proof of Work โดยนักขุดที่สามารถแก้สมการทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนผ่านกระบวนการทางคอมพิวเตอร์เพื่อยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมได้เป็นคนแรกจะได้รับเหรียญใหม่หรือได้รับค่าธรรมเนียมเป็นรางวัลในการขุด

4) การ Staking หรือ Forging คือ กระบวนการในการยืนยันความถูกต้องของธุรกรรมโดยวิธีที่เรียกว่า Proof of Stake ซึ่งเป็นการกำหนดส่วนแบ่งสิทธิในการยืนยันความถูกต้องแก่ผู้ทำตามสัดส่วนเหรียญที่วางในระบบบล็อกเชน ผู้ใช้ต้องวางเหรียญของตนไว้เป็นหลักประกันเพื่อได้สิทธิในการยืนยันความถูกต้องของธุรกรรม และได้รับค่าธรรมเนียมหรือได้รับเหรียญใหม่เป็นการตอบแทน

¹⁸ Ibid., 13.

3.1.2 การเก็บและการโอนคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้ใช้งานจำเป็นต้องมีกระเป๋าเงินดิจิทัล (Digital Wallet) เพื่อใช้ในการเก็บเหรียญ ซึ่งแต่ละกระเป๋าเงินจะประกอบด้วยที่อยู่กระเป๋าเงินดิจิทัลที่อยู่เดียวหรือหลายที่อยู่ก็ได้ (Digital Wallet Address) โดยการทำการธุรกรรมต้องใช้ในการเข้ารหัสแบบอสมมาตรที่อาศัยกุญแจคู่กัน เพื่อรักษาความปลอดภัยของธุรกรรม ซึ่งประกอบด้วยกุญแจสาธารณะ (Public Key) เป็นรหัสที่อยู่กระเป๋าเงินดิจิทัล และกุญแจส่วนตัว (Private Key) เป็นรหัสกระเป๋าเงินดิจิทัลที่ต้องเก็บเป็นความลับสำหรับผู้เป็นเจ้าของกระเป๋าเงินดิจิทัลเท่านั้น¹⁹ กุญแจสาธารณะสามารถส่งให้บุคคลอื่นได้เพื่อใช้เข้ารหัสในการโอนสินทรัพย์มายังบัญชีของผู้ส่ง ในขณะที่กุญแจส่วนตัวใช้เพื่อถอดรหัสในการปลดล็อกเพื่อเข้าถึงสินทรัพย์ที่บุคคลอื่นโอนมาให้²⁰

3.1.3 การแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้ใช้อาจนำคริปโทเคอร์เรนซีไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าและบริการ คริปโทเคอร์เรนซีสกุลอื่น สินทรัพย์ดิจิทัลอื่น หรือเงินตราก็ได้ โดยอาจทำการแลกเปลี่ยนผ่านศูนย์ซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี (Exchange) หรือนายหน้าซื้อขายแลกเปลี่ยน (Over the Counter (OTC) Broker) ผ่านเครือข่าย Peer-to-Peer หรือคนกลางก็ได้²¹

3.1.4 การวิวัฒนาการของคริปโทเคอร์เรนซี

การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด (Protocol) ของระบบการทำงานของคริปโทเคอร์เรนซี เรียกว่า การแบ่งโซ่ (Forks in the chain) สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การ Hard Fork หรือ Chain Split และ การ Soft Fork²² ซึ่งการ Hard Fork คือ การเปลี่ยนแปลงรหัสข้อกำหนด (Protocol Code) เพื่อสร้างบล็อกเชนแบบใหม่ควบคู่ไปกับแบบเก่า จึงอาจเกิดการสร้างเหรียญใหม่ที่ทำงานภายใต้กฎของข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่เหรียญดั้งเดิมยังคงทำงานภายใต้ข้อกำหนดเดิม เช่น การ Hard Fork ของบิตคอยน์เมื่อปี ค.ศ. 2017 ที่ทำให้เกิดเป็น Bitcoin Cash ขึ้น และ การ Soft Fork คือ การปรับปรุงข้อกำหนดของบล็อกเชนเพื่อให้ผู้ใช้ทุกคนในเครือข่ายนำไปใช้ และไม่มีการสร้างเหรียญใหม่เกิดขึ้น²³

¹⁹ Ibid., 14.

²⁰ เทคซอส (Techsauce), "Public Key และ Private Key 2 กุญแจสำคัญของ Crypto Wallet ที่ต้องรู้จัก," สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, <https://techsauce.co/tech-and-biz/private-key-vs-public-key>.

²¹ Organisation for Economic Co-operation and Development, *Taxing Virtual Currencies: An Overview of Tax Treatments and Emerging Tax Policy Issues*, 14.

²² Ibid., 15.

²³ โปรดดูคำอธิบาย Hard Fork และ Soft Fork เพิ่มเติมได้ใน บิทคับ อะคาเดมี่ (Bitkub Academy), "Hard Fork Vs. Soft Fork," สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2566, <https://www.bitkubacademy.com/th/blog/hard-fork-vs-soft-fork>; คอยน์เบส (Coinbase), "Fork คืออะไร," สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2566, <https://www.coinbase.com/th/learn/crypto-basics/what-is-a-fork>.

3.1.5 การพัฒนาระบบของบล็อกเชน

เทคโนโลยีบล็อกเชนมีการพัฒนาโดยสามารถสร้างระบบการเงินที่เรียกว่า ระบบการเงินแบบกระจายศูนย์ (Decentralised Finance: DeFi) ซึ่งเป็นระบบการเงินรูปแบบใหม่ในโลกดิจิทัลที่ไม่ต้องพึ่งตัวกลาง เช่น ธนาคาร โดย DeFi สามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่ธนาคารแบบดั้งเดิมทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการกู้ยืมเงินแบบไร้ตัวกลาง การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์และเงินตราดิจิทัลแบบไร้ตัวกลาง โดยระบบจะเปิดโอกาสให้ทั้งนักลงทุนและผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วม และสามารถรับผลประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม²⁴

การ Yield Farming เป็นวิธีหนึ่งที่นักลงทุนสามารถได้รับประโยชน์จากระบบ DeFi โดยการนำเหรียญที่ถือครองไว้ไปฝากไว้ในระบบ DeFi เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับระบบ โดยจะได้รับค่าธรรมเนียมหรือเหรียญเป็นการตอบแทน แม้การ Yield Farming จะค่อนข้างคล้ายกับการ Staking แต่ก็มีควมแตกต่างกัน โดยการ Yield Farming จะมีการนำเหรียญที่ฝากไปใช้ประโยชน์จริงเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ระบบ โดยเจ้าของเหรียญจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของเหรียญหรือค่าธรรมเนียมที่ได้มาจากการใช้ประโยชน์²⁵

3.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของประเทศไทย

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยจะจัดเก็บตามหลักแหล่งเงินได้ และหลักถิ่นที่อยู่²⁶ ซึ่งการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีกรรมสรรพากรจะพิจารณาว่าเงินได้ที่เกิดขึ้นเป็นเงินได้ที่มิใช่แหล่งเงินได้ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยพิจารณาจาก Wallet ที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีว่าอยู่ที่ประเทศใด²⁷ เช่น หาก Wallet ที่ใช้ในการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีโดยผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ของประเทศไทย เป็นแหล่งเงินได้ในประเทศ ผู้มีเงินได้ย่อมมีหน้าที่เสียภาษีตามหลักแหล่งเงินได้ แต่หาก Wallet ที่ใช้ในการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีโดยผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ของต่างประเทศ เป็นแหล่งเงินได้ต่างประเทศ ผู้มีเงินได้ย่อมมีหน้าที่เสียภาษีตามหลักถิ่นที่อยู่ โดยผู้มีเงินได้จะมีหน้าที่เสียภาษีจากเงินได้ที่เกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อผู้มี

²⁴ พีรพัฒน์ หาญคงแก้ว และอัครเดช เดียวพานิช, Digital Asset Investment 101 จาก Bitcoin สู่อการลงทุนยุคใหม่ในสินทรัพย์ดิจิทัล, 221.

²⁵ ฟินโนมินา (Finnomena), "Yield Farming คืออะไร? หนทางการขุดเหรียญทำกำไรบนโลก Defi แบบวิถีเกษตรกร," สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2566, <https://www.finnomena.com/bitcoinaddict/what-is-yield-farming/>.

²⁶ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 41.

²⁷ กรมสรรพากร, คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล (กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร, 2565), 29.

เงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 180 วัน และนำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีเดียวกัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป หากนำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยไม่ว่าในปีภาษีใดก็ตาม ก็ต้องนำเงินได้นั้นมาเสียภาษี²⁸

3.3 เงินได้พึงประเมินจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

ประมวลรัษฎากรได้กำหนดถึงประเภทของเงินได้พึงประเมินไว้ในมาตรา 40 โดยแบ่งเงินได้พึงประเมินออกเป็น 8 ประเภท ตามมาตรา 40 (1) ถึง มาตรา 40 (8) ซึ่งเงินได้พึงประเมินจากธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซีจะถือเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของเงินได้พึงประเมิน ทั้งนี้ กรมสรรพากรได้มีการอธิบายถึงเงินได้พึงประเมินจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ²⁹

การที่ลูกจ้างได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส หรือเงินได้ใด ๆ จากการจ้างแรงงาน เป็นคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้พึงประเมินเนื่องจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40 (1) การที่ผู้รับจ้างได้รับค่าจ้าง หรือเงินได้ใด ๆ จากการรับทำงานให้ เป็นคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้พึงประเมินเนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ตามมาตรา 40 (2) กำไรจากการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ณ) เช่น กำไรจากการแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินสด การนำคริปโทเคอร์เรนซีสกุลหนึ่งไปแลกเปลี่ยนเป็นคริปโทเคอร์เรนซีอีกสกุลหนึ่ง รวมถึงการแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีกับโทเคนดิจิทัล การขุดคริปโทเคอร์เรนซีแล้วทำให้ได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซินั้นยังไม่ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมิน แต่เมื่อมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้มาจากการขุด ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) เช่น ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการ Yield farming หรือ การ Staking และการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการให้หรือได้รับเป็นรางวัล ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)

เงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทมีหลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 42 ทวิ ถึง มาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการหักค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 วิธี คือ การหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา และการหักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร อีกทั้งเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทก็มีหลักเกณฑ์ในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

²⁸ คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 161/2566.

²⁹ กรมสรรพากร, *คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล*,

ที่แตกต่างกันตามที่กำหนดไว้โดยมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับคำสั่งอธิบดีกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528

3.4 การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากมีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกินจำนวนตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้³⁰ ผู้มีเงินได้จากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีมีหน้าที่นำเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในปีภาษีมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี โดยต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทมายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีประจำปีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป³¹ และหากมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) (6) (7) หรือ (8) ต้องนำเงินได้พึงประเมินตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายนมายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีครึ่งปีหรือกลางปีภายในเดือนกันยายนด้วย ถ้ามีภาษีที่ชำระไว้แล้วในการยื่นแบบแสดงรายการกลางปี ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีสำหรับการยื่นแบบแสดงรายการประจำปีได้³²

การเสียภาษีโดยวิธีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นการกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้คำนวณจำนวนเงินภาษีที่ผู้มีเงินได้ต้องเสีย แล้วหักภาษีจำนวนนั้นไว้และนำส่งกรมสรรพากรภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ทุกคราวที่จ่ายเงินได้ โดยได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์วิธีการ และอัตราภาษีในการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ อนึ่ง มาตรา 50 (2) (ข) กำหนดถึงการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฅ) กำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีไว้เป็นการเฉพาะ โดยผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15.0 ของกำไรจากการโอน ทั้งนี้ จำนวนเงินภาษีที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและนำส่งกรมสรรพากรไว้แล้วนั้น ให้ถือเป็นเครดิตของผู้มีเงินได้ในกรณีคำนวณภาษี ผู้มีเงินได้สามารถนำมาหักออกจากภาษีที่คำนวณได้ในเวลาที่ยื่นแบบแสดงรายการ³³

³⁰ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 56.

³¹ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 56.

³² ประมวลรัษฎากร, มาตรา 56 ทวิ.

³³ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 60.

4. วิเคราะห์มาตรการจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี ของประเทศไทย

4.1 ความหมายของคริปโทเคอร์เรนซี

ประมวลรัษฎากรไม่ได้กำหนดคำนิยามของคริปโทเคอร์เรนซีไว้เป็นการเฉพาะ เพียงแต่กำหนดถึงประเภทเงินได้พึงประเมินจากคริปโทเคอร์เรนซีไว้ในมาตรา 40 (4) (ฅ) จึงมีการนำคำนิยามของคริปโทเคอร์เรนซีตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มาใช้สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา³⁴ ซึ่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีจัดเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทหนึ่งที่เป็นหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น และรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด³⁵

แม้จะมีการนำคำนิยามของคริปโทเคอร์เรนซีตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มาใช้เพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก็ตาม แต่ยังไม่ได้มีการอธิบายถึงคริปโทเคอร์เรนซีสำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีเพื่อให้ผู้เสียภาษีทราบและเข้าใจได้ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า กรมสรรพากรของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Internal Revenue Service: IRS) และกรมสรรพากรของประเทศออสเตรเลีย (Australian Taxation Office: ATO) มีการอธิบายถึงคริปโทเคอร์เรนซีเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีไว้อย่างชัดเจน โดย IRS กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สิน (Property)³⁶ และถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Property) โดยไม่ถือเป็นเงินตรา³⁷ เช่นเดียวกับ ATO ที่อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าคริปโทเคอร์เรนซีไม่ใช่เงินตราและเงินตราต่างประเทศ แต่ถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง (Intangible Property)³⁸ และเป็นสินทรัพย์ (Asset) เพื่อวัตถุประสงค์

³⁴ กรมสรรพากร, คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล, 4.

³⁵ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 3.

³⁶ The Internal Revenue Service (IRS), Notice 2014-21; The Internal Revenue Service (IRS), "Frequently Asked Questions on Virtual Currency Transactions," last modified May 2, 2023, accessed May 7, 2023, <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers/frequently-asked-questions-on-virtual-currency-transactions>.

³⁷ Karen Powel and Monica Hope, "Shifting Digital Currency Definitions: Current Considerations in Australian and Us Tax Law," *eJournal of Tax Research* 16, no. 3 (2019): 601.

³⁸ *Ibid.*, 599.

ในการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนที่เกินทุน (Capital Gain Tax)³⁹

หากพิจารณาคำนิยามของคำว่าเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว จะเห็นได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นเงินได้พึงประเมินประเภททรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน และเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า ทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁴⁰ จะเห็นได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นทรัพย์สินที่เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซีโดยแท้จริงแล้วเป็นเพียงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นได้ด้วยตา จับต้องสัมผัสไม่ได้ ซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีแต่ละสกุลย่อมมีราคาตามราคาตลาดและมีคุณค่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สามารถเข้าห้วงกันได้เพื่อตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเข้ายึดจับต้องได้จริง เช่นเดียวกับกับสิทธิในหุ้นส่วน⁴¹ และเมื่อคริปโทเคอร์เรนซีไม่ใช่ทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์⁴² คริปโทเคอร์เรนซีจึงจัดเป็นทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์⁴³

นอกจากนี้ หากพิจารณาการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีในมิติการมุ่งกำไรจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนแล้ว อาจเทียบเคียงได้กับกรณีหุ้นที่คำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าหุ้นถือเป็นทรัพย์สินซึ่งถือเป็นเงินได้พึงประเมิน⁴⁴ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร⁴⁵ และหนังสือข้อหารือภาษีอากรของกรมสรรพากร⁴⁶ ที่วินิจฉัยว่าหุ้นเข้าลักษณะเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

เมื่อคริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สินที่ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน ผู้เสียภาษีย่อมมีสิทธิในการยกเว้นภาษีจากเงินได้ในบางกรณี เช่น การยกเว้นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร ได้แก่ เงินได้ที่ได้รับการรับมรดก⁴⁷ เงินได้ที่ได้รับการอุปการะหรือ

³⁹ Australian Taxation Office (ATO), Income Tax: Is Bitcoin a 'CGT Asset' for the Purposes of Subsection 108-5(1) of the Income Tax Assessment Act 1997?, Taxation Determination TD 2014/26, 17 December 2014, paragraph 1.

⁴⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 138.

⁴¹ บัญญัติ สุชีวะ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2552), 7.

⁴² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 139.

⁴³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 140; สังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ทรัพย์สินอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ และหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย.

⁴⁴ บริษัท ธนกิจนครหลวงไทย จำกัด กับ กรมสรรพากร กับพวก, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3853/2524 (ศาลฎีกา 2524).

⁴⁵ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร ที่ 28/2538.

⁴⁶ หนังสือข้อหารือภาษีอากรที่ กค 0702/11070 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2558.

⁴⁷ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (10).

จากการให้โดยเสน่หาจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกินยี่สิบ ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น⁴⁸ เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี จากบุคคลซึ่งมิใช่บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกินสิบ ล้านบาทตลอดปีภาษีนั้น⁴⁹ และเมื่อ คริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ ผู้เสียภาษีย่อมมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษี สำหรับเงินได้อันเนื่องมาจากสังหาริมทรัพย์ในบางกรณี ได้แก่ การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร⁵⁰

การอธิบายให้ผู้เสียภาษีเข้าใจอย่างชัดเจนว่าคริปโทเคอร์เรนซีที่เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 นั้น ถือเป็นเงินได้พึงประเมินประเภททรัพย์สินซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน และถือเป็นสังหาริมทรัพย์สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะเป็นการช่วยให้ผู้เสียภาษีเข้าใจถึงการเสียภาษีจากคริปโทเคอร์เรนซีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และอาจส่งผลให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติทางภาษีได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะทำให้ผู้เสียภาษีทราบหรือตระหนักถึงสิทธิในการได้รับยกเว้นภาษีของตนในบางกรณี

4.2 การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) (ฉ)

การกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้กรณีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฉ) มีหน้าที่คำนวณหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้ ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) เป็นเรื่องที่สร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้จ่ายเงินได้และเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ กล่าวคือ

ผู้จ่ายเงินได้อาจไม่ทราบตัวตนหรือข้อมูลของผู้มีเงินได้ เนื่องจากการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการทำธุรกรรมผ่านระบบบล็อกเชน ซึ่งผู้ทำธุรกรรมไม่จำเป็นต้องระบุตัวตนหรือข้อมูลส่วนตัวโดยละเอียดในการทำธุรกรรม จึงทำให้ผู้จ่ายเงินได้ เช่น ผู้ซื้อคริปโทเคอร์เรนซี ไม่อาจทราบข้อมูลของผู้มีเงินได้ เช่น ข้อมูลของผู้ขายคริปโทเคอร์เรนซี ก่อนจ่ายเงินได้เพื่อทำการหักภาษี ณ ที่จ่ายได้ และอาจไม่สามารถออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้

⁴⁸ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (27).

⁴⁹ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (28).

⁵⁰ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 42 (9).

การคำนวณกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีเพื่อหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของกำไร เป็นเรื่องที่อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติสำหรับผู้จ่ายเงินได้ เนื่องจากผู้จ่ายเงินได้ไม่อาจทราบถึงต้นทุนที่แท้จริงของคริปโทเคอร์เรนซีนั้น เว้นแต่จะได้รับข้อมูลต้นทุนที่แท้จริงจากผู้มีเงินได้ ซึ่งผู้มีเงินได้อาจคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซีโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน (First-In First-Out: FIFO) หรือ ต้นทุนถ่วงเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Cost) ก็ได้⁵¹ ประกอบกับราคาของคริปโทเคอร์เรนซีในแต่ละวันอาจมีความผันผวนค่อนข้างมาก ก็อาจทำให้เกิดการคำนวณกำไรที่สูงหรือต่ำเกินความเป็นจริงได้

เนื่องจากผู้จ่ายเงินได้อาจไม่สามารถคำนวณกำไรที่แท้จริงจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีที่ผู้มีเงินได้ได้รับตั้งที่กล่าวแล้วข้างต้น ทำให้การคำนวณหาภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของกำไร เพื่อหักภาษีก่อนจ่ายเงินได้ให้แก่ผู้มีเงินได้เป็นไปได้ยากหรือไม่อาจทำได้ ผู้จ่ายเงินได้จึงไม่ทราบถึงจำนวนเงินภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องหักและไม่สามารถนำส่งกรมสรรพากรได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด⁵²

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้เป็นผู้มีหน้าที่คำนวณและหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย กรณีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซี ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ และด้วยลักษณะของเทคโนโลยีบล็อกเชนซึ่งเป็นระบบพื้นฐานของคริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่ต้องอาศัยการเปิดเผยตัวตนของผู้ทำธุรกรรม ก็อาจทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้ด้วยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่ายได้อย่างแท้จริง จึงอาจจำเป็นต้องยกเลิกหรือแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพื่อให้สามารถจัดเก็บได้จริง ซึ่งต้องมีการศึกษากันอย่างละเอียดรอบคอบต่อไป

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทย (Exchange) เป็นผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกรณีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซี ก็เป็นเรื่องที่ไม่เป็นไปตามหลักการของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยผู้มีหน้าที่ต้องหักภาษี คือ ผู้จ่ายเงินได้ ซึ่งศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเพียงศูนย์กลางเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยน โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเท่านั้น

⁵¹ กรมสรรพากร, คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล, 6.

⁵² ประมวลรัษฎากร, มาตรา 52 และ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ขยายกำหนดเวลาการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย การนำส่งภาษีเงินได้ การนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม และการยื่นรายการ ลงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ.2544.

4.3 เงินได้พึงประเมินจากการวางเหรียญ (Staking) และการนำเหรียญไปใช้ประโยชน์ (Yield Farming)

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 กำหนดให้เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ครอบคลุมถึงกรณีเงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองคริปโทเคอร์เรนซีได้ด้วย

การพัฒนาของระบบบล็อกเชนทำให้ผู้ถือครองคริปโทเคอร์เรนซีสามารถได้มาซึ่งผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีจากการทำธุรกรรมที่เรียกว่า การ Staking และการ Yield Farming ซึ่งกรมสรรพากรวางแนวทางในการจัดเก็บภาษีจากการได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนโดยวิธีการ Staking และ Yield Farming ไว้โดยกำหนดให้ กรณีการได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีโดยวิธีการ Staking และการ Yield Farming ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แต่ในขณะที่กรณีการได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองโทเคนดิจิทัลโดยวิธีการ Staking และ Yield Farming ให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ข้างต้น⁵³

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่ากรที่ได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนโดยวิธีการ Staking และ Yield Farming ทั้งกรณีคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกันคือ เป็นผลตอบแทนที่ได้จากการวางเหรียญหรือฝากเหรียญไว้ในระบบ โดยได้รับเป็นค่าธรรมเนียมหรือเหรียญใหม่ตอบแทน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกรณีการได้รับดอกเบี้ย เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดังนั้น กรณีผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีโดยการ Staking และการ Yield Farming ควรเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งมาตรา 40 (4) (ข) ให้ครอบคลุมถึงเงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองคริปโทเคอร์เรนซี

อนึ่ง การถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ย่อมทำให้ผู้จ่ายเงินได้ เช่น แพลตฟอร์มที่ผู้มีเงินได้ทำธุรกรรม Staking และ Yield Farming มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) และผู้มีเงินได้ไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการได้มาซึ่งเงินได้นั้น⁵⁴

⁵³ กรมสรรพากร, คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล, 20.

⁵⁴ การหักค่าใช้จ่ายตามประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46.

4.4 การชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี

การชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีนั้นถือเป็นการโอนคริปโทเคอร์เรนซีประการหนึ่ง โดยการนำคริปโทเคอร์เรนซีไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าหรือบริการ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยแถลงไว้อย่างชัดเจนว่าคริปโทเคอร์เรนซีไม่ถือเป็นเงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 การนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ในการชำระค่าสินค้าหรือบริการ จึงถือเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างคริปโทเคอร์เรนซีกับสินค้าหรือบริการที่ผู้ชำระค่าสินค้าหรือบริการและผู้รับชำระยอมรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเอง⁵⁵

อย่างไรก็ดี ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มมีการกำหนดแนวนโยบายในการกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins ที่มีเงินบาทหนุนหลัง (Baht-backed Stablecoins) และ Stablecoins ประเภทอื่น ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางในการชำระค่าสินค้าและบริการในรูปแบบดิจิทัลให้กับประชาชน⁵⁶ โดยหากเป็น Stablecoins ประเภทที่มีเงินบาทหนุนหลัง ซึ่งเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่ผูกมูลค่ากับเงินบาทและนำมาใช้เป็นตัวกลางในการชำระเงิน อาจมีลักษณะเข้าข่ายเป็นบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องกำกับดูแล ผู้ที่มีความประสงค์จะให้บริการในการชำระเงินดังกล่าวจึงต้องหารือกับธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนจะเริ่มดำเนินการ และหากเป็น Stablecoins ประเภทอื่น ได้แก่ ประเภทที่มีเงินตราต่างประเทศหนุนหลัง หรือมีสินทรัพย์ที่มีมูลค่าอื่นหนุนหลัง หรือประเภทที่ใช้กลไกอื่น ๆ ประมวลผลให้คงมูลค่าได้แม้ไม่มีสินทรัพย์หนุนหลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังพิจารณาแนวทางกำกับดูแลที่เหมาะสม แต่กรณีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระค่าสินค้าและบริการซึ่งคู่สัญญาตกลงแลกเปลี่ยนกันเองที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย คู่สัญญาย่อมต้องรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเอง⁵⁷

อนึ่ง การชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีที่ถือเป็นการโอนคริปโทเคอร์เรนซี โดยการนำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าหรือบริการ ย่อมเป็นเหตุให้มีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้น แต่ยังไม่มีการอธิบายถึงการเสียภาษีสำหรับกรณีดังกล่าว ซึ่งกรณีการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีสามารถพิจารณาภาระทางภาษีได้ทั้งฝ่ายผู้ขายหรือผู้ให้บริการ และผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ กล่าวคือ

⁵⁵ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อเป็นตัวกลางการชำระราคาค่าสินค้าและบริการ,” สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20210708-1.html>.

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁵⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “แนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins,” สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20210319-2.html>.

ฝ่ายผู้ขายหรือผู้ให้บริการ การได้รับค่าสินค้าหรือบริการเป็นคริปโทเคอร์เรนซี ย่อมถือว่าผู้ขายหรือผู้ให้บริการมีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้นเท่ากับมูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับ ซึ่งหากเป็นการขายสินค้าย่อมถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) หรือหากเป็นการให้บริการอาจเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) (6) (7) หรือ (8) แล้วแต่ลักษณะของเงินได้พึงประเมินนั้น ๆ

ฝ่ายผู้ซื้อหรือผู้รับบริการ การชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นกรณิการโอนคริปโทเคอร์เรนซีโดยการแลกเปลี่ยนกับสินค้าหรือบริการ ซึ่งหากมีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีจะถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ณ) กล่าวคือ หากมูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ได้รับมีมูลค่ามากกว่าต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซีที่นำไปชำระค่าสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ย่อมถือว่าผู้ซื้อที่มีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซี และจะทำให้ผู้ขายมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (2) (ข) ด้วย

ผลจากการศึกษาพบว่ากรมสรรพากรของประเทศไทย (IRS) ได้มีการอธิบายถึงกรณิการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้เสียภาษีที่ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นค่าสินค้าหรือบริการ ถือเป็นเงินได้ปกติ (Ordinary Income) ต้องนำราคาตลาดยุติธรรม (Fair Market Value) ของคริปโทเคอร์เรนซี ณ วันที่ได้รับมารวมคำนวณเป็นเงินได้ และให้ถือราคาตลาดยุติธรรมของคริปโทเคอร์เรนซี ณ วันที่ได้มานั้น เป็นราคาต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซี และผู้เสียภาษีที่แลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สินอื่นรวมถึงสินค้า หรือบริการ ผู้เสียภาษีต้องรับรู้กำไรฝ่ายทุนหรือขาดทุนฝ่ายทุน (Capital Gain or Loss) การคำนวณกำไรหรือขาดทุนให้คำนวณจากผลต่างระหว่างราคายุติธรรมตลาดของทรัพย์สินหรือบริการที่ได้รับมา ณ เวลาแลกเปลี่ยน และราคาต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซีที่แลกเปลี่ยน⁵⁸

กรมสรรพากรจึงควรอธิบายแนวทางที่ชัดเจนสำหรับกรณิการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในอนาคต

4.5 การได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการแบ่งโซ่ถาวร (Hard Fork)

กรมสรรพากรไม่ได้อธิบายถึงกรณิการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่จากการ Hard Fork หรือ Chain Split เพียงแต่อธิบายถึงการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการ Airdrop โดยทั่วไป คือ การได้รับจากการให้หรือได้รับเป็นรางวัล เช่น การได้รับแจกเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม หรือได้รับเป็นรางวัลส่งเสริมการขาย โดยให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)⁵⁹

⁵⁸ The Internal Revenue Service (IRS), Notice 2014-21; The Internal Revenue Service (IRS), "Frequently Asked Questions on Virtual Currency Transactions,".

⁵⁹ กรมสรรพากร, คู่มือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล,

ผลจากการศึกษาพบว่า กรมสรรพากรของประเทศสหรัฐอเมริกา (IRS) มีการอธิบายถึงกรณีการ Hard Fork ไว้อย่างชัดเจนว่า หากผู้เสียภาษีที่ถือครองคริปโทเคอร์เรนซีที่มีการ Hard Fork แต่ไม่ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ จะถือว่าผู้เสียภาษีไม่มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเกิดขึ้น⁶⁰ แต่หากผู้เสียภาษีที่ถือครองคริปโทเคอร์เรนซีที่มีการ Hard fork แล้วได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ จะถือว่าผู้เสียภาษีมียังเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเกิดขึ้น ณ วันและเวลาที่มีการบันทึกลงบัญชีแยกประเภทกระจายศูนย์ (Distributed Ledger) แต่หากผู้เสียภาษียังไม่มีอำนาจในการควบคุมคริปโทเคอร์เรนซี ณ วันและเวลาที่มีการบันทึก จะถือว่าผู้เสียภาษีมียังเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อผู้เสียภาษีมียังอำนาจในการควบคุมการโอน ขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ที่ได้รับมานั้น โดยให้ถือว่ามียังเงินได้เป็นจำนวนตามราคาตลาดยุติธรรมของคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ที่ได้รับ และให้ถือราคาตลาดยุติธรรมนั้นเป็นราคาต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซีเช่นกัน⁶¹

อย่างไรก็ตาม การศึกษาการจัดเก็บภาษีจากการ Hard Fork ของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังกล่าวพบปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระบุเวลาที่แน่นอนของการเกิดขึ้นของเงินได้ ซึ่งมีผลต่อการทราบถึงจำนวนเงินได้ที่แท้จริง ซึ่งมีการเสนอแนะให้ถือว่าการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการ Hard Fork ยังไม่เป็นเหตุให้ต้องเสียภาษี และให้ถือว่าต้นทุนเป็นศูนย์ โดยผู้เสียภาษีที่ถือครองคริปโทเคอร์เรนซีใหม่นั้น จะต้องเสียภาษีต่อเมื่อมีการจำหน่ายออกไป⁶² ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของประเทศออสเตรเลีย ที่ถือว่าการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ อันเนื่องมาจากการ Chain Split ยังไม่ถือว่าผู้เสียภาษีมียังเงินได้ปกติ (Ordinary Income) หรือกำไรส่วนเกินทุน (Capital Gain) เกิดขึ้น ณ เวลาที่ได้รับมา แต่เมื่อผู้เสียภาษีจำหน่ายคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ที่ได้รับมานั้น ผู้เสียภาษีต้องคำนวณกำไรส่วนเกินทุนเพื่อเสียภาษี โดยให้ต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับมาเป็นศูนย์⁶³

18.

⁶⁰ The Internal Revenue Service (IRS), Revenue Ruling 2019-24.

⁶¹ The Internal Revenue Service (IRS), "Revenue Ruling 2019-24; Brett Cotler, "Cryptocurrency Tax Update: If There's a Hard Fork in the Road, Take It (or Not)," *Journal of Taxation of Investments* 37, no. 2 (2020): 45.

⁶² Doris Stacey Gama, "Creating Something out of Nothing: Taxation of Cryptocurrency Hard Forks," *Journal of Science and Technology* 31, no. 3 (2021): 291-292.

⁶³ Australian Taxation Office (ATO), "Crypto Chain Splits: Chain Splits," last modified June 30, 2023, accessed June 30, 2023, <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-chain-splits/>.

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่จากการ Hard Fork อาจถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) เช่นเดียวกับกรณีการได้รับจากการให้หรือได้รับเป็นรางวัล อย่างไรก็ตาม หากเกรงว่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระบุเวลาที่แน่นอนของการเกิดขึ้นของเงินได้ ก็อาจให้ถือว่าการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการ Hard Fork ยังไม่ถือว่ามีเงินได้เกิดขึ้น และให้ถือว่าต้นทุนเป็นศูนย์ โดยจะถือว่าเงินได้เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการจำหน่ายคริปโทเคอร์เรนซีนั้น

กรมสรรพากรจึงควรอธิบายแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการจัดเก็บภาษีกรณีการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่จากการ Hard Fork เพื่อให้การจัดเก็บภาษีจากรูขุมคริปโทเคอร์เรนซีมีความชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4.6 การยกเว้นเงินได้จากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีมีการกำหนดไว้โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 380 (พ.ศ. 2565) โดยยกเว้นเงินได้พึงประเมินกรณีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีตามมาตรา 40 (4) (ฉ) เป็นจำนวนเท่ากับผลขาดทุนจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน เฉพาะการโอนที่กระทำในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล นอกจากกฎกระทรวงดังกล่าวแล้ว ยังไม่ได้มีการกำหนดยกเว้นเงินได้พึงประเมินจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีไว้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่การยกเว้นเงินได้พึงประเมินกรณีต่าง ๆ ตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งก็ไม่ใช่การยกเว้นเงินได้พึงประเมินจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ

ผลจากการศึกษาพบว่าประเทศออสเตรเลียมีการยกเว้นภาษีสำหรับกรณีกำไร (Capital Gain) จากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีที่เป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว โดยมีเงื่อนไขสองประการ กล่าวคือ ประการแรก คริปโทเคอร์เรนซีต้องเป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว (Personal Use Asset) คือ สินทรัพย์ที่นำไปใช้หรือเก็บไว้สำหรับการใช้ส่วนตัวหรือเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก⁶⁴ และ ประการที่สอง ผู้เสียภาษีได้มาในราคาไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ดังนั้นแม้คริปโทเคอร์เรนซีนั้นจะเป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัวก็ตาม แต่หากผู้เสียภาษีได้มาในราคาเกินกว่า 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย กำไรส่วนที่เกินทุนในสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว จะไม่ได้รับการยกเว้นภาษี⁶⁵

⁶⁴ The Income Tax Assessment Act 1997 (Cth), subsection 108-20 (2) (a).

⁶⁵ Australian Taxation Office (ATO), "Crypto as a Personal Use Asset: Using Crypto to Buy Items for Personal Use or Consumption," last modified June 30, 2023, accessed June 30, 2023, <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-as-a-personal-use-asset/>.

การพิจารณาว่าคริปโทเคอร์เรนซีนั้นเป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัวหรือเพื่อความบันเทิงเป็นหลักหรือไม่ อาจต้องพิจารณาหลายองค์ประกอบด้วยกัน เช่น วัตถุประสงค์ในการได้มาและการถือครอง ลักษณะของทรัพย์สินที่ได้มาจากการโอน และระยะเวลาในการถือครอง⁶⁶ เช่น คริปโทเคอร์เรนซีที่เก็บไว้หรือใช้ในการซื้อสิ่งของเพื่อใช้ส่วนตัวหรือบริโภคตามปกติเป็นหลัก จะเป็นการเก็บไว้หรือใช้เพื่อการใช้ส่วนตัว แต่คริปโทเคอร์เรนซีที่เก็บไว้หรือใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงทุน หรือการสร้างผลกำไร หรือการดำเนินธุรกิจเป็นหลัก จะไม่ใช่การเก็บไว้หรือใช้เพื่อการใช้ส่วนตัว⁶⁷ หรือ หากโดยแรกเริ่มผู้เสียภาษีได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีเพื่อใช้ในการซื้อสิ่งของเพื่อใช้ส่วนตัวและความบันเทิง แต่ท้ายที่สุดผู้เสียภาษีเปลี่ยนเป็นเก็บไว้เพื่อการลงทุนหรือใช้ในการดำเนินธุรกิจเป็นหลัก ก็จะไม่ใช่สินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว⁶⁸ หรือ ผู้เสียภาษีได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีและใช้ไปภายในระยะเวลาอันสั้นเพื่อซื้อสิ่งของเพื่อใช้ส่วนตัวหรือบริโภค ย่อมมีแนวโน้มว่าจะเป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว แต่หากผู้เสียภาษีได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซีและถือครองไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่งก่อนแล้ว จึงมีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีนั้นเพียงจำนวนเล็กน้อยเพื่อซื้อสิ่งของเพื่อใช้ส่วนตัวหรือบริโภค ก็ไม่เป็นสินทรัพย์ที่ใช้เพื่อการส่วนตัว⁶⁹

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีอาจเหมาะสมกับกรณีผู้เสียภาษีที่ถือครองคริปโทเคอร์เรนซีไว้เพื่อการลงทุน แต่หากผู้เสียภาษีใช้ คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระค่าสินค้าหรือบริการที่เป็นการบริโภคในชีวิตประจำวันเป็นหลัก การคำนวณกำไรจากการโอนทุกธุรกรรมก็จะกลายเป็นเรื่องที่ยุ่งยากเกินไปสำหรับผู้เสียภาษี และมีต้นทุนในการปฏิบัติตามทางภาษี (Tax Compliance Costs) ที่สูงจนเกินไป รวมถึงยังเป็นภาระที่หนักเกินไปสำหรับผู้มีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากกำไรดังกล่าว

⁶⁶ Australian Taxation Office (ATO), Income Tax: Is Bitcoin a 'CGT Asset' for the Purposes of Subsection 108-5(1) of the Income Tax Assessment Act 1997?, Taxation Determination TD 2014/26, 17 December 2014, paragraph 18-19.

⁶⁷ Australian Taxation Office (ATO), Income Tax: Is Bitcoin a 'CGT Asset' for the Purposes of Subsection 108-5(1) of the Income Tax Assessment Act 1997?, Taxation Determination TD 2014/26, 17 December 2014, paragraph 19.

⁶⁸ Australian Taxation Office (ATO), "Crypto as a Personal Use Asset: What is a Personal Use Asset?," last modified June 30, 2023, accessed June 30, 2023, <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-as-a-personal-use-asset/>.

⁶⁹ Ibid.

ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้ที่เป็นกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซี กรณีการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีที่มีไว้เพื่อการใช้ส่วนตัวเป็นหลัก โดยออกเป็นกฎกระทรวงเพื่อยกเว้นเงินได้กรณีดังกล่าว ซึ่งต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่ละเอียดและชัดเจน เช่น การกำหนดถึงลักษณะการถือครองคริปโทเคอร์เรนซีที่จะถือว่าเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่มีไว้เพื่อการใช้ส่วนตัวเป็นหลัก มูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซี รวมถึงระยะเวลาในการถือครอง จึงจำเป็นต้องออกแนวปฏิบัติประกอบด้วย โดยการออกเป็นคำสั่งกรมสรรพากรกรณีการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีที่มีไว้เพื่อการใช้ส่วนตัวเป็นหลัก เพื่อวางแนวทางในการปฏิบัติที่มีความละเอียดและชัดเจนต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาระการพิสูจน์ว่าคริปโทเคอร์เรนซีที่นำไปชำระค่าสินค้าหรือบริการนั้นเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่ถือครองไว้เพื่อวัตถุประสงค์ใดเป็นหลัก อาจตกเป็นภาระของผู้เสียภาษี มิฉะนั้นผู้เสียภาษีอาจไม่ได้รับสิทธิในการยกเว้นภาษี

4.7 มาตรการติดตามตรวจสอบธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้จากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ แต่ด้วยเทคโนโลยีบล็อกเชนที่ทำให้แต่ละธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีไม่มีกรบันทึกแบบรวมศูนย์ จึงทำให้การตรวจสอบการทำธุรกรรมเพื่อจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากรเองนั้นทำได้ยาก การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีจึงขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตามทางภาษีให้ถูกต้องด้วยความสมัครใจของผู้เสียภาษี (Voluntary Tax Compliance) โดยการประเมินตนเองและการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีอย่างถูกต้องเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้การจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซียังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ผลจากการศึกษาพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำมาตรการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ ทั้งวิธีกำหนดให้ผู้เสียภาษีเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี และกำหนดให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี กล่าวคือ

กรมสรรพากรของประเทศสหรัฐอเมริกา (IRS) ได้กำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีในแบบแสดงรายการเสียภาษี ซึ่งเป็นคำถามในลักษณะให้เลือกตอบว่า ใช่ หรือ ไม่⁷⁰ การใช้แบบแสดงรายการเสียภาษีดังกล่าวเป็น

⁷⁰ The Internal Revenue Service (IRS), "Frequently Asked Questions on Virtual Currency Transactions," last modified May 2, 2023, accessed May 7, 2023, <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers/frequently-asked-questions-on-virtual-currency-transactionsord>.

มาตรการเพื่อให้ผู้เสียภาษีเปิดเผยข้อมูลการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของตน และมีบทลงโทษหากผู้เสียภาษีแสดงข้อมูลอันเป็นเท็จในแบบแสดงรายการเสียภาษี⁷¹

IRS ยังได้มีการให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี โดยการออกหมายเรียก (John Doe Summons) ไปยังศูนย์ซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือศูนย์ให้บริการเงินตราเสมือนเพื่อให้รายงานข้อมูลบัญชีของผู้เสียภาษี⁷² และหลังจากการออกหมายเรียกดังกล่าว IRS มีการออกจดหมายเตือนไปยังผู้เสียภาษีที่อาจยังไม่ได้เปิดเผยการทำธุรกรรมประมาณ 10,000 ราย ซึ่งการออกจดหมายของ IRS ในครั้งนั้นคาดว่าเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการที่ IRS ได้ข้อมูลเสียภาษีมาจากการออกหมายเรียกให้ศูนย์ซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือศูนย์ให้บริการเงินตราเสมือนรายงานข้อมูลบัญชีนั่นเอง⁷³

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี โดยการประกาศใช้ The Infrastructure Investment and Jobs Act ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 2021 กำหนดให้นายหน้าในการโอนคริปโทเคอร์เรนซี (Brokers)⁷⁴ และบุคคลที่ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีในการทำธุรกรรมเชิงพาณิชย์เป็นจำนวน 10,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือมากกว่านั้น มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีต่อ IRS⁷⁵ เว้นแต่บุคคลที่มีกฎหมายควบคุมเป็นการเฉพาะ เช่น สถาบันการเงิน ซึ่งผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา⁷⁶

⁷¹ Stevie D. Conlon, Anna Vayser and Robert Schwaba, "IRS Releases New Cryptocurrency Tax Guidance," *Journal of Tax Practice & Procedure* 21, no. 5 (2019): 21.

⁷² Charlotte A. Erdmann, "The Taxation of Cryptocurrencies," *The Florida Bar Journal*, 94, no. 4 (2021): 60; Robert W. Wood and Alex Brown, "Considering Cryptocurrency Tax Myths," *Tax Notes Federal* 173 (2021): 355.

⁷³ Erdmann, "The Taxation of Cryptocurrencies," 60; Conlon, Vayser and Schwaba, "IRS Releases New Cryptocurrency Tax Guidance," 19-20.

⁷⁴ The Infrastructure Investment and Jobs Act 2021, section 80603.

⁷⁵ The Infrastructure Investment and Jobs Act 2021, section 60501.

⁷⁶ Stevie D. Conlon, Anna Vayser and Robert Schwaba, "IRS Guidance: Newly Enacted Tax Rules Subject Digital Assets, Including Cryptocurrencies, to Form 1099-B Reporting and to Cash Reporting Rules on Form 8300," *Journal of Taxation of Financial Products* 18, no. 4 (2022): 13-14.

ผลจากการศึกษายังพบว่าประเทศออสเตรเลียมีระบบการตรวจสอบธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีของผู้เสียภาษี โดยกรมสรรพากรของประเทศออสเตรเลีย (ATO) มีโปรแกรมในการจับคู่ข้อมูลคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency Data-Matching Program) ที่ผู้เสียภาษียื่นรายงานในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี กับข้อมูลการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีและข้อมูลบัญชีจากผู้ให้บริการคริปโทเคอร์เรนซีที่กำหนดไว้ (Designated Service Providers: DSPs) เพื่อช่วยให้ ATO สามารถระบุผู้ขายและผู้ซื้อคริปโทเคอร์เรนซีและทราบถึงจำนวนการทำธุรกรรมได้ ซึ่ง ATO จะทำการเก็บข้อมูลจาก DSPs อย่างต่อเนื่อง⁷⁷

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีมาตรการในการติดตามตรวจสอบการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อให้การจับคู่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเสนอให้มีการใช้มาตรการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งอาจเป็นมาตรการแบบผ่อนปรนโดยการกำหนดให้ผู้เสียภาษีเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี หรือมาตรการแบบเข้มงวดโดยการกำหนดให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากร

1) มาตรการแบบผ่อนปรน

การกำหนดให้ผู้เสียภาษีมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีสามารถทำได้โดยการให้ผู้เสียภาษีต้องกรอกข้อมูลในแบบแสดงรายการเสียภาษีประจำปี (ภ.ง.ด. 90 หรือ 91) และแบบแสดงรายการเสียภาษีกลางปี (ภ.ง.ด. 94) เกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี เช่นเดียวกับกับกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการเพิ่มเติมแบบแสดงรายการเสียภาษี โดยกำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี มาตรการดังกล่าวอาจไม่ได้ทำให้ผู้เสียภาษีทุกคนที่มีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซียอมเปิดเผยข้อมูลของตน แต่อาจทำให้ผู้เสียภาษีจำนวนหนึ่งทราบถึงหน้าที่ในการเสียภาษีของตนและสมควรใจที่จะเปิดเผยข้อมูล หรืออาจเกรงว่าจะถูกตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นรายการเพื่อเสียภาษีจึงยอมเปิดเผยข้อมูล อนึ่ง วิธีนี้ไม่ได้เป็นการเพิ่มต้นทุนในการปฏิบัติตามทางภาษี (Tax Compliance Costs) ทั้งทางฝ่ายผู้เสียภาษีและฝ่ายกรมสรรพากรที่สูงจนเกินไป

⁷⁷ Australian Taxation Office (ATO), "Crypto Assets 2014–15 to 2022–23 Data-Matching Program Protocol," last Modified June 29, 2022, accessed June 30, 2023, <https://www.ato.gov.au/General/Gen/Crypto-assets-2014-15-to-2022-23-data-matching-program-protocol/>.

2) มาตรการแบบเข้มงวด

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกฎหมายเพื่อการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและการดำเนินการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลโดยตรง กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด⁷⁸ ซึ่งมีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลตามรายการที่กำหนดไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์⁷⁹ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ทางการคลังและการจัดเก็บภาษีของประเทศ กรมสรรพากรอาจร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ให้จัดส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อกรมสรรพากร เพื่อใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบความถูกต้องของการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษี

นอกจากนี้ การกำหนดให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากรอาจทำได้โดยการออกกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลรายงานข้อมูลของผู้ทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากรโดยตรง ทั้งนี้ การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลรายงานข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นต้องออกเป็นกฎหมายเพื่อมิให้การรายงานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

การออกกฎหมายเพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลรายงานข้อมูลของผู้ทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากร อาจทำได้ดังกรณีที่เคยมีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 ที่เพิ่มเติมมาตรา 3 สัตตรัสแห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะต่อกรมสรรพากร และมีการกำหนดให้ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดถึงหลักเกณฑ์รายละเอียดเกี่ยวกับรายการข้อมูลวิธีการรายงาน รวมถึงการเพิ่มของจำนวนครั้งหรือยอดรวมของธุรกรรมที่ต้องรายงาน ทั้งนี้ เมื่อกรมสรรพากรทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีแล้ว เจ้าพนักงาน

⁷⁸ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561, มาตรา 30.

⁷⁹ ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กธ.19/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2561, ข้อ 7/1 วรรคหนึ่ง และประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สธ. 26/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์ในรายละเอียดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (ฉบับที่ 3) ลงวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2565 และตารางท้ายประกาศ.

สรรพากรย่อมมีอำนาจตรวจสอบเพื่อจัดเก็บภาษีตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรต่อไป⁸⁰

อย่างไรก็ตาม การขอข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และการออกกฎหมายเพื่อกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลรายงานข้อมูลของผู้ทำธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากร สามารถใช้บังคับได้ต่อผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น ไม่อาจใช้บังคับได้กับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศ เช่น ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ของต่างประเทศ การให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศรายงานข้อมูลต่อกรมสรรพากรจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เว้นแต่กรณีเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามการภาษีอากรระหว่างประเทศ⁸¹ จึงอาจทำให้ผู้เสียภาษีของไทยหลีกเลี่ยงการตรวจสอบโดยการทำธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีผ่านผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต่างประเทศแทน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ผลการศึกษาพบว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซีของประเทศไทยยังคงมีปัญหาค่าไม่ครอบคลุมและชัดเจนหลายประการ ได้แก่ การอธิบายถึงคริปโตเคอร์เรนซีเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี การเสียภาษีกรณีการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยคริปโตเคอร์เรนซี การเสียภาษีกรณีการได้รับคริปโตเคอร์เรนซีใหม่จากการ Hard Fork การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เงินได้พึงประเมินกรณีเงินส่วนแบ่งของกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองคริปโตเคอร์เรนซี การยกเว้นเงินได้จากธุรกรรม คริปโตเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ รวมถึงมาตรการติดตามตรวจสอบธุรกรรมคริปโตเคอร์เรนซี

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อลดปัญหาค่าไม่ครอบคลุมและชัดเจนดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

⁸⁰ ประมวลรัษฎากร, มาตรา 3 เบญจ, มาตรา 19 และมาตรา 23.

⁸¹ พระราชกำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับภาษีอากร พ.ศ. 2566.

5.2.1 การจัดทำคำอธิบายการเสียหายจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

กรมสรรพากรควรจัดทำคำอธิบายการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีให้มีความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น โดยอธิบายถึงคริปโทเคอร์เรนซีสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเก็บภาษีที่ชัดเจน และครอบคลุมถึงการเสียหายกรณีการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซี รวมถึงกรณีการได้รับคริปโทเคอร์เรนซีใหม่จากการ Hard Fork

5.2.2 การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้วิจัยเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร ให้ครอบคลุมถึงเงินส่วนแบ่งของกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองคริปโทเคอร์เรนซี การยกเลิกหรือแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และการเพิ่มเติมบทบัญญัติยกเว้นเงินได้จากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการเฉพาะ โดยยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้ที่เป็นกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีกรณีการชำระค่าสินค้าหรือบริการด้วยคริปโทเคอร์เรนซีที่มีไว้เพื่อการใช้ส่วนตัวเป็นหลัก

5.2.3 การติดตามตรวจสอบธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี

ผู้วิจัยเสนอให้มีมาตรการในการติดตามตรวจสอบการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเสนอให้มีการใช้มาตรการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งอาจเป็นมาตรการแบบผ่อนปรนโดยการกำหนดให้ผู้เสียหายเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซี หรือมาตรการแบบเข้มงวดโดยการกำหนดให้บุคคลรายงานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีต่อกรมสรรพากร

ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นอาจมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีให้มีความครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น และทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศไทยต่อไป

References

- Australian Taxation Office (ATO). “Crypto as a Personal Use Asset: Using Crypto to Buy Items for Personal Use or Consumption.” Last modified June 30, 2023. Accessed June 30, 2023. <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-as-a-personal-use-asset/>.
- Australian Taxation Office (ATO). “Crypto as a Personal Use Asset: What is a Personal Use Asset?.” Last modified June 30, 2023. Accessed June 30, 2023, <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-as-a-personal-use-asset/>.
- Australian Taxation Office (ATO). “Crypto Assets 2014–15 to 2022–23 Data-Matching Program Protocol.” Last Modified June 29, 2022. Accessed June 30, 2023. <https://www.ato.gov.au/General/Gen/Crypto-assets-2014-15-to-2022-23-data-matching-program-protocol/>.
- Australian Taxation Office (ATO). “Crypto Chain Splits: Chain Splits.” Last modified June 30, 2023. Accessed June 30, 2023. <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/crypto-chain-splits/>.
- Bank of Thailand. “Policy Guidelines for Regulating Stablecoins.” Accessed October 10, 2023. <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20210319-2.html>. [In Thai]
- Bank of Thailand. “Using of Digital Assets as Means of Payment.” Accessed October 10, 2023. <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20210708-1.html>. [In Thai]
- Banyat Sucheewa. *Commentary on the Law of Property*. 12th ed. Bangkok: The Thai Bar Under the Royal Patronage, 2552. [In Thai]
- Bitcoin Thailand. “What is Proof of Work?.” Accessed September 15, 2023. <https://bitcointhailand.org/what-is-proof-of-work/>. [In Thai]
- Bitkub Academy. “Hard Fork vs. Soft Fork.” Accessed October 15, 2023. <https://www.bitkubacademy.com/th/blog/hard-fork-vs-soft-fork>. [In Thai]

- Bitkub Exchange. "Proof of Work vs. Proof of Stake: Compare to See the Clear Pictures." Accessed October 15, 2023. <https://www.bitkub.com/th/blog/proof-of-work-proof-of-stake-2a5ed294dca3>. [In Thai]
- Coinbase. "What is Fork." Accessed October 15, 2023. <https://www.coinbase.com/th/learn/crypto-basics/what-is-a-fork>. [In Thai]
- Conlon, Stevie D., et al. "IRS Guidance: Newly Enacted Tax Rules Subject Digital Assets, Including Cryptocurrencies, to Form 1099-B Reporting and to Cash Reporting Rules on Form 8300." *Journal of Taxation of Financial Products* 18, no. 4 (2022): 5-16.
- Conlon, Stevie D., et al. "IRS Releases New Cryptocurrency Tax Guidance." *Journal of Tax Practice & Procedure* 21, no. 5 (2019): 19-21.
- Cotler, Brett. "Cryptocurrency Tax Update: If There's a Hard Fork in the Road, Take It (or Not)." *Journal of Taxation of Investments* 37, no. 2 (2020): 43-48.
- Erdmann, Charlotte A. "The Taxation of Cryptocurrencies." *The Florida Bar Journal*, 94, no. 4 (2021): 58-64.
- Finnomena. "What is Yield Farming? Mining to Make Profit on Defi as A Farmer." Accessed October 15, 2023. <https://www.finnomena.com/bitcoinaddict/what-is-yield-farming/>. [In Thai]
- Gama, Doris Stacey. "Creating Something out of Nothing: Taxation of Cryptocurrency Hard Forks." *Journal of Science and Technology* 31, no. 3 (2021): 258-297.
- Guglyuvatyy, Evgeny. "Regulating a New Phenomenon: Examining the Legal Nature and Taxation of Cryptocurrencies in Australia and Singapore." *Australian Tax Forum* 35 (2020): 351-367.
- Nakamoto, Satoshi. "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System." Accessed March 15, 2023. <https://nakamotoinstitute.org/bitcoin/>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. *Taxing Virtual Currencies: An Overview of Tax Treatments and Emerging Tax Policy Issues*. Paris: OECD, 2020. Accessed March 15, 2022. <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.htm>.

- Peerapat Hankhongkaew, and Akaradej Diaopanich. *Digital Asset Investment 101 from Bitcoin to New Era Investment in Digital Assets*. Bangkok: Stock2morrow, 2021. [In Thai]
- Pornchai Chunchachinda. "Lessons from the First Decade of Cryptocurrencies." *Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning* 8, no. 1 (2018): 1-28 [In Thai]
- Powel, Karen, and Monica Hope. "Shifting Digital Currency Definitions: Current Considerations in Australian and Us Tax Law." *eJournal of Tax Research* 16, no. 3 (2019): 594-619.
- Revenue Department. *Personal Income Tax Payment Cryptocurrency Digital Token Handbook*. Bangkok: Revenue Department, 2022. [In Thai]
- Surapha Srimuang. "Problems concerning Payment by Cryptocurrencies (Radio Article: The Secretariat of The House of Representatives)." Accessed September 20, 2023. https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=3069. [In Thai]
- Techsauce. "Public Key and Private Key: 2 Important Keys of Crypto Wallet You Need to Know." Accessed October 10, 2023. <https://techsauce.co/tech-and-biz/private-key-vs-public-key>. [In Thai]
- The Internal Revenue Service (IRS). "Frequently Asked Questions on Virtual Currency Transactions." Last modified May 2, 2023. Accessed May 7, 2023. <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers/frequently-asked-questions-on-virtual-currency-transactions>.
- The Office of the Securities and Exchange Commission. "Digital Asset Market Report, 29 September 2023." Accessed October 26, 2023. <https://www.sec.or.th/TH/PublishingImages/Pages/WeeklyReport/DAWeeklyReport20230929.jpg>. [In Thai]
- Wood, Robert W., and Alex Brown. "Considering Cryptocurrency Tax Myths." *Tax Notes Federal* 173 (2021): 355-359.